

2. 2. 2. Отново за циганите*

Циганската група и развитието на циганския етнос

Елена Марушиакова

Циганската група е един от централните обекти на циганологията. За да може да бъде разбрана причината на продължаващата векове обособеност и изолация на циганския етнос, за да бъде обяснено запазването на нееднаквостта в етническото развитие на циганите и на населението, в средата, на което те живеят, е необходимо да се обърне специално внимание на тяхната етносоциална структура и по-специално на нейната основна единица - циганската група.

Такова изследване се сблъсква с редица обективни и субективни трудности. На първо място трябва да се изследват елементи от интимната сфера на живота, към които нечленове на общността не се допускат лесно. Редица специфични черти на етносоциалната структура не се осъзнават от информаторите като такива, те за тях са просто обективна даденост, която не може или не бива да се коментира. Много явления могат да бъдат разбрани и отграничени само при наличие на база за сравнение, която информаторите обикновено нямат. Често и изследователите, които познават само една или две цигански групи, са склонни да приемат отделни техни характеристики като типични за цялата циганска общност, което закономерно води до груби грешки при анализа и интерпретацията.

Особено сериозно са затруднени в изследванията си на циганската група като явление учени от страните, в които не живеят или не чергаствуват повече от две, три групи. От тази гледна точка Балканският полуостров е особено благоприятно място както за конкретни наблюдения на терен, така и за правене

* Из семинара "Аспекти на етнокултурната ситуация в България и на Балканите II", организиран от фондация "Фридрих Науман" и Центъра за изследване на демокрацията. София, 21-23 февруари 1992.